

9. Одночлен та його стандартний вигляд

1. Одночлени. Розглянемо дві групи виразів:

$$a, b^3, 5, 3^2, 9ab^2, -2x^4y^3, \frac{3}{7}m^2n;$$

$$3 + 2a, a - b, 5 + x^2.$$

Яка особливість виразів першої групи? Чим вони відрізняються від виразів другої групи?

Вирази першої групи — це змінні, числа, їхні степені й добутки. Такі

Степенем одночлена називають суму показників степенів усіх змінних, що входять до нього. Якщо одночленом є число, відмінне від нуля, то вважають, що степінь такого одночлена дорівнює нулю.

Наприклад: $-a^2b^7$ — одночлен дев'ятого степеня; $2a^2$ — одночлен другого степеня; $3x$ — одночлен першого степеня; -2 — одночлен нульового степеня.

Приклади розв'язання вправ

Приклад 1. Записати вираз у вигляді одночлена стандартного вигляду:

- а) $6ab^2 \cdot (-4ab)$; б) $-3a^3b \cdot 4a^2c \cdot 3c^3$; в) $(-x^2y \cdot 4xy^2)^3$.
 г) $-6n^2k^2 \cdot \left(-\frac{2}{9}\right)k$; д) $-ab \cdot (-5ab^2) \cdot 2b$; е) $1,5xy \cdot (-2x^2y^3) \cdot x^2y$.

Піднесіть одночлен до степеня:

302. а) $(3a^3b)^3$; б) $(-2mn^2)^4$; в) $\left(\frac{1}{2}x^2y^3\right)^3$; г) $(-0,5mn^3k^4)^2$.

303. а) $(-5mn^2)^2$; б) $(3a^3b^6)^3$; в) $(-xy^2z^3)^5$; г) $(2ab^4c^3)^4$.

304. Подайте одночлен $8x^2y^3$ у вигляді:

- а) добутку двох одночленів стандартного вигляду;
 б) добутку двох одночленів, одним з яких є: $4x^2y^2$; $8xy$; $-2xy^3$.

305. Подайте одночлен $6b^3c^3$ у вигляді:

- а) добутку двох одночленів стандартного вигляду;
 б) добутку двох одночленів, одним з яких є: $2b^2c^2$; $6bc$; $-3bc^3$.

Рівень Б

Спростіть вираз:

306. а) $1,5a^3b^3 \cdot \left(-\frac{5}{6}a^4b^2\right)$; б) $(3a^2b)^3 \cdot 0,01b^2$;
 в) $0,8xy^3 \cdot 2\frac{1}{2}x^3y^5 \cdot (-0,5x)$; г) $(-4a^2b^3)^2 \cdot (-ab^3)^2$;
 д) $\left(\frac{1}{3}mn^2\right)^4 \cdot (3m^3)^2 \cdot (-4,5)$; е) $4,4(a^2bc)^3 \cdot \left(-\frac{1}{2}b^2c\right)^2 \cdot ac^2$.

Рівень А

Подайте одночлен у стандартному вигляді та вкажіть його степінь і коефіцієнт:

298. а) $4x^2yx$; б) $5abc \cdot (-2)$; в) $0,4a^2 \cdot 4a^3b$; г) $-ab \cdot bc$;
 д) $\frac{1}{3}x^3y^2 \cdot 3x$; е) $-5c^3d \cdot 0,8c^2d$; є) $0,7c \cdot 4c \cdot c^2$; ж) $-6abc \cdot \frac{1}{3}b^3$.

299. а) $14y^5y$; б) $-0,3cc^3c$; в) $-\frac{2}{3}ab \cdot 3a^2$; г) $0,5aa^3 \cdot 2aa^2$.

Виконайте множення одночленів:

300. а) $5a \cdot 4b$; б) $-3a^2 \cdot 5a^3$; в) $0,3a^2b \cdot 2b$;
 г) $-4ax^2 \cdot 3bx^3$; д) $\frac{2}{3}m^3n \cdot (-6mn^2)$; е) $8a^2bc^2 \cdot (-\frac{1}{2}bc)$;
 є) $-4,3ax \cdot (-2a^2) \cdot 5x$; ж) $xy \cdot (-5xy^2) \cdot (-4)$; з) $-3cd \cdot (-2dc^2) \cdot cd$.
 301. а) $2m \cdot 12mn^5$; б) $-cd \cdot 8c^4d$; в) $7a^3b^2c \cdot 0,8abc^3$;

Обчисліть значення виразу:

а) $(2a^2b)^2 \cdot ab^3$, якщо $a = 2$; $b = 5$;

б) $(xy^2z)^3 \cdot xzy^8$, якщо $x = \frac{1}{7}$; $y = -1$; $z = 7$;

в) $(a^2bc^2)^2 \cdot abc \cdot b^2$, якщо $a = 1\frac{1}{3}$; $b = -0,5$; $c = 3$.

а) $(-mn^2)^3 \cdot 10m^4n$, якщо $m = 4$; $n = 0,25$;

б) $(2abc^4)^2 \cdot 0,25(ab)^6$, якщо $a = 1\frac{3}{7}$; $b = 14$; $c = -0,1$.

Рівень В

Подайте одночлен у стандартному вигляді:

а) $4((x^2)^4)^3 \cdot (-2(x^4)^3)^2$; б) $((x^4)^n)^3 \cdot 2((x^2)^n)^5$;

в) $(a^{n+1} \cdot b^{2n})^2 \cdot 2a^{2n} \cdot (2b)^2$; г) $((-x)^n)^3 \cdot ((-x)^{n+1})^5$.

визначте степінь одночленів:

$2b^2$; x^3y^5 ; $0,1a^2b^3c^4$; $7xy^2$; $6a^2$; $-y^3$; $4a$; cd ; 15 .

перемножте одночлени:

а) $2a$ і $3b$;   б) $4c^2$ і $2c$;   в) $5a^2b$ і ab ;   г) $-xy^2$ і $2x$.

296. 3)

4)

297. П

а)

316. Знайдіть значення виразу:

а) $(-4xy^2)^{2n} \cdot (4x^3y^2)^{2n}$, якщо $x = -\frac{1}{4}$; $y = 2$; $n = 80$;

б) $(5^k a^{k+1} b^{k+2})^2 \cdot (5ab)^k$, якщо $a = 0,1$; $b = 2$; $k = 51$.

317. Мило має форму прямокутного паралелепіпеда. За тиждень користування всі його розміри зменшилися удвічі. У скільки разів зменшився об'єм мила?

а) $\left(-1\frac{2}{3}mn\right)^2$;

б) $-\frac{1}{7}p^2q - 2,1p^2 - \frac{1}{3}p$;

в) $2a^2b^2c - 3a^2bc^2$;

г) $\left(\frac{2}{3}xy^2z\right) \cdot \left(-1\frac{1}{2}x^2z\right) \cdot xyz$.

Зменшиться площа квадрата, якщо його сторону збільшити втричі?

Зменшиться об'єм куба, якщо його ребро збільшити удвічі?

Яке одночлен $64a^2b^3$ у вигляді:

а) добутку двох одночленів стандартного вигляду;

б) добутку трьох одночленів стандартного вигляду;

в) добутку двох одночленів, одним з яких є $4a^2b^3$;

г) квадрата одночлена стандартного вигляду;

д) куба одночлена стандартного вигляду.

Яке одночлен $16x^{12}y^8$ у вигляді:

а) добутку трьох одночленів стандартного вигляду;

б) добутку двох одночленів, одним з яких є $-2x^3y^2$;

в) квадрата одночлена стандартного вигляду;

г) четвертого степеня одночлена стандартного вигляду.

Для яких значень змінних значення виразу m^2n^2 дорівнює 2. Знайдіть

такі ж значення змінних значення виразу:

а) $5n^3$;

б) m^4n^2 ;

в) 4.

г) 5^3n^3 .

308. Як зменшиться площа квадрата, якщо його сторону збільшити втричі?

309. Як зменшиться об'єм куба, якщо його ребро збільшити удвічі?

310. Яке одночлен $64a^2b^3$ у вигляді:

а) добутку двох одночленів стандартного вигляду;

б) добутку трьох одночленів стандартного вигляду;

в) добутку двох одночленів, одним з яких є $4a^2b^3$;

г) квадрата одночлена стандартного вигляду;

д) куба одночлена стандартного вигляду.

311. Яке одночлен $16x^{12}y^8$ у вигляді:

а) добутку трьох одночленів стандартного вигляду;

б) добутку двох одночленів, одним з яких є $-2x^3y^2$;

в) квадрата одночлена стандартного вигляду;

г) четвертого степеня одночлена стандартного вигляду.

312. Для яких значень змінних значення виразу m^2n^2 дорівнює 2. Знайдіть

такі ж значення змінних значення виразу:

а) $5n^3$;

б) m^4n^2 ;

в) 4.

г) 5^3n^3 .